

Aan de leden

Datum
28 mei 2026

Ons kenmerk
U202600266
Lbr. 26/014

Telefoon
070 373 8393

Bijlage(n)
-

Onderwerp
Actuele ontwikkelingen asiel en migratie

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De afgelopen periode is de situatie rondom asiel en migratie verder onder druk komen te staan. Doorgaans verloopt de opvang op veel plekken goed, maar helaas niet overal. Op verschillende plekken in het land lopen maatschappelijke spanningen op, met rellen rondom opvanglocaties en een steeds nijpender situatie in de opvangketen, met name in Ter Apel. Met deze ledenbrief informeren wij u over de gesprekken die de VNG hierover heeft gevoerd met het kabinet en de afspraken die we met het kabinet hebben gemaakt. Daarnaast leest u meer over de acties die momenteel worden voorbereid en de ondersteuning die gemeenten vanuit de VNG kunnen verwachten.

Spoedoverleg maatschappelijke onrust

Op 13 mei heeft de VNG een brief gestuurd aan de minister-president naar aanleiding van de toenemende maatschappelijke onrust rondom asielopvanglocaties. Naar aanleiding van deze brief heeft op 18 mei een extra Catshuisoverleg plaatsgevonden met de minister-president en een afvaardiging van het kabinet. Tijdens dit overleg is gesproken over de maatschappelijke onrust rondom asielopvang, de druk op de opvangketen en de situatie in Ter Apel. Daarbij is expliciet door de minister-president en de afvaardiging van het kabinet uitgesproken dat bedreiging en intimidatie van bestuurders, medewerkers, overheidsdienaren en asielzoekers onacceptabel zijn en stevig moeten worden aangepakt, zowel offline als online. Daarnaast hebben we met het kabinet de volgende actiepunten besproken:

Alle gemeenten moeten bijdragen aan de Spreidingswet

Het kabinet heeft nogmaals bevestigd dat de Spreidingswet geldende wetgeving is en uitgevoerd moet worden door alle gemeenten. Daarbij is aangegeven dat hierop actief gehandhaafd zal worden en dat van iedere gemeente een bijdrage wordt verwacht. Ook de VNG benadrukt het belang van de Spreidingswet. Wij roepen gemeenten die nog (onvoldoende) plekken beschikbaar hebben op om hun bijdrage te leveren.

Verbeteren van uitvoerbaarheid en uitstroom

Verder is gesproken over het verbeteren van de uitvoerbaarheid van de opvangketen, het versnellen van de uitstroom van statushouders en het belang van kleinschalige opvanglocaties die passen in onze wijken, dorpen en steden. Ook is benadrukt dat statushouders sneller de taal moeten leren en aan het werk moeten kunnen.

Overleg over acute situatie Ter Apel

Tot slot hebben we aandacht besteed aan de acute situatie in Ter Apel en de hoge bezettingsgraad bij zowel de asielopvang als de opvang van Oekraïense ontheemden. We hebben afgesproken hierover op korte termijn nader overleg te voeren met minister van Asiel en Migratie Bart van den Brink.

Actie versneld huisvesten statushouders

Om de druk op de opvangketen op korte termijn te verlichten, is de VNG een actie gestart om statushouders op zeer korte termijn versneld te huisvesten en daarmee plekken vrij te maken in de opvang. In deze actie trekken wij op met de gemeentelijke netwerken G4, G40, M50, P10, K80 en R8 en de provinciale afdelingen.

Gerekend vanuit de solidariteitsgedachte uit de Spreidingswet kan indicatief worden gedacht aan de volgende bijdragen:

- G4- en G40-gemeenten: circa 30 plekken per gemeente;
- M50- en R8-gemeenten: circa 15 plekken per gemeente;
- P10-gemeenten: circa 5 plekken per gemeente;
- K80-gemeenten: circa 2 plekken per gemeente.

Ook gemeenten die niet zijn aangesloten bij een netwerk roepen wij nadrukkelijk op om te kijken welke bijdrage lokaal mogelijk is. Als referentie kunnen de hierboven genoemde aantallen voor de netwerken worden beschouwd. Als iedere gemeente enkele plekken realiseert voor extra/versnelde huisvesting, kan op korte termijn een groot deel van de acute problematiek worden verlicht.

De VNG coördineert deze actie en ondersteunt gemeenten waar nodig, bijvoorbeeld bij vragen over maatwerkoplossingen of bekostiging en richting het COA bij koppelingen of herkoppelingen van statushouders. Vanuit het Rijk is aangegeven dat extra kosten die gemeenten in dit kader maken, worden vergoed. Meer informatie over regelingen voor de huisvesting van statushouders is te vinden op de website van volkshuisvestingnederland.nl¹.

We vragen alle gemeenten om extra huisvestingscapaciteit te bieden en dit aan te melden via migratie@vng.nl. Dit e-mailadres kunt u ook gebruiken voor eventuele vragen aan de VNG. De situatie vraagt inzet van alle betrokken partijen. Juist nu kunnen gemeenten gezamenlijk het verschil maken door extra plekken beschikbaar te stellen en actief mee te werken aan versnelde huisvesting van statushouders. Er wordt daarnaast gezocht naar structurele oplossingen voor de huisvesting van statushouders en andere aandachtsgroepen in een gezamenlijk convenant.

¹ <https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/huren-en-wonen/online-kennis-en-expertisecentrum/aandachtsgroepen-huisvesting/statushouders-vergunninghouders>

Ondersteuningsteam voor gemeenten

De VNG werkt samen met het COA, het ministerie van JenV, het ministerie van BZK en het Nederlands Genootschap van Burgemeesters aan een ondersteuningsstructuur voor gemeenten die te maken krijgen met maatschappelijke spanningen of dreigende problemen rondom opvanglocaties, onder meer door inzet op transparante en zorgvuldige besluitvormingsprocessen en betrokkenheid van omwonenden. Hiervoor wordt een 'vliegende brigade' ingericht: het Ondersteuningsteam Asiel, dat gemeenten snel en praktisch kan ondersteunen. Deze ondersteuning kan onder meer bestaan uit:

- communicatieadvies;
- ondersteuning op het gebied van openbare orde en veiligheid;
- juridische ondersteuning;
- bestuurlijke advisering;
- inzet van ervaren professionals uit gemeenten die eerder met vergelijkbare situaties te maken hebben gehad.

Dit team biedt ondersteuning op maat bij bestuurlijke besluitvorming, communicatie, participatie en openbare orde en veiligheid. Doel is om gemeenten snel, praktisch en laagdrempelig bij te staan met ondersteuning op maat. Gemeenten kunnen hiervoor contact opnemen via:

ondersteuningsteamasiel@vng.nl.

Gezamenlijke inzet is essentieel

De situatie rondom asiel en migratie vraagt momenteel veel van gemeenten. Ondanks de grote druk zien wij dagelijks de inzet van bestuurders, raadsleden en ambtenaren om verantwoordelijkheid te nemen en oplossingen mogelijk te maken.

De VNG blijft zich inzetten voor ondersteuning van gemeenten, uitvoerbare afspraken met het rijk en praktische oplossingen voor de opvangopgave. Wij roepen alle gemeenten op om gezamenlijk de schouders onder deze opgave te blijven zetten. Wij blijven met het kabinet in gesprek over oplossingen voor de opvangproblematiek, beheersing van de instroom en de ontwikkelingen rondom het verblijf van Oekraïense ontheemden.

Daarbij blijft de VNG ook vasthouden aan de langetermijnkoers die door de leden is onderschreven in de tijdens de ALV van november aangenomen resolutie voor het plan "[Van wachtstand naar werkstand](#)". Wij blijven inzetten op een asielketen waarin asielzoekers veel sneller gaan deelnemen aan werk, taalonderwijs en samenleving, waarin kansrijke asielzoekers eerder doorstromen naar de regio waar zij uiteindelijk zullen wonen, en waarin nadrukkelijk wordt gekeken naar alternatieve en flexibele vormen van huisvesting, onder meer voor statushouders om de bestaande woningmarkt te ontlasten. Juist door mensen sneller perspectief, participatie en een plek in de samenleving te bieden, versterken we niet alleen de integratie, maar verbeteren we ook de werking en houdbaarheid van de gehele asielketen.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

dr. mr. L.K. Geluk
Algemeen directeur